

aa 115
10 10 / 52

Do Naczelnika Państwa

Nie poruszając w niniejszej notatce w szerszym zakresie stosunków jakie się ukształtowały na terenie Wołyńskim, Zarząd Główny Straży Kresowej uważa za swój obowiązek zwrócić uwagę sfer decydujących na wypadki zaszłe w przeciągu ostatnich 10 dni w części Wołynia zajętej już przez wojska polskie.-

Intencją Naczelnego Wodza było, aby na terenach na wschód od b. Kongresówki cały zarząd krajem z wyjątkiem spraw czysto wojskowych był w rękach urzędników cywilnych, mianowanych przez Komisarza Generalnego Cywilnego przy Nacz. Dow. W.-P., przy czym sfery kompetencji Zarządu Cywilnego i Władz wojskowych uregulowane zostały specjalnym rozkazem Naczelnego Wodza. Do pierwszych dni czerwca usiłowania władz zmierzały do wykonania powyższych zamierzeń i został zarówno w powiatach Kowelskim jakoteż i Włodzimierskim przeprowadzony względny podział pracy i zadań między komisariatami powiatowymi a władzami Etapowymi i wojskowymi. Przed 10 dniami nastąpił w tej sprawie zasadniczy przełom, mianowicie Dowództwo Okręgu Etapowego w Kowlu ogłosiło na terenie powiatów Kowelskiego, Łuckiego i Włodzimierskiego zaestrzony stan wojenny a w miastach Kowlu i Łucku stan oblężenia.

Ogłaszając stan oblężenia względnie zaestrzony stan wojenny, Dowództwo Okr. Etapowe wydało zarządzenia, które sprowadzają się, naogół biorąc, do zawieszenia władz cywilnych, działających na zasadzie dekretu Naczelnego Wodza o organizacji Zarządu Ziemi Wschodnich (zawieszono między innymi działalność sądów pokoju, ograniczono znacznie władzę komisariatów, wydawanie przepustek i pasportów nie tylko w pasie przyfrontowym ale na całym terenie Wołyńskim przelano na Dowództwo Etapowe, skrupowano kompletnie ruch podróżnych i. t. d.) Całą władzę administracyjną i polityczną Dowództwo Etapowe Okręgowe względnie jego EXpozytury obejmują kompletnie, co fatalnie odbija się już na biegu życia i politycznego i administracyjno-gospodarczego kraju. - Władza ta w wielu bardzo wypadkach dostała się w ręce osobników niepowołanych do tego, ludzi bez szerszych horyzontów i. t. d. Rezultaty tego już dają się odczuwać. Tak np. w Łucku zabroniono pochodu narodowego w dn. 15 czerwca organizowanego przez Straż Kresową; instruktorzy Straży Kresowej narażani są na szykany przy przejazdach (specjalnie w Kowlu), wynikiły już trudności wielkie pod względem aprowidowania ludności, co jest pod względem politycznym rzeczą pierwszorzędnej wagi i. t. d. Przejmowanie władzy cywilnej przez organa ściśle wojskowe wywołuje wielkie trudności i doprowadza do

tak paradoksalnych projektów jak próby tworzenia na Wołyniu Milicji Wojskowej; jako organu nowego bezpieczeństwa publicznego, zależnego od władz wojskowych - wogóle zaś wyczuć się daje ze strony Okr. Dow. Etap. Kowelskiego chęć obniżenia autorytetu władz cywilnych i wzięcie całej władzy w swoje ręce.

Jako motywą wszystkich powyższych zarządzeń jest wysuwana walka z bolszewizmem, niepewny nastrój kraju, i.t.p. Rzeczywiście sytuacja w Kowlu i Łucku wymagała ostrzejszych zarządzeń przeciwko elementom bolszewickim, które się przedostały podczas ostatniej ofensywy wojsk naszych do Kowla, względnie pozostały w Łucku. Jednakże zarządzenia te niczem niesprawiedliwiają objęcia rządów przez wojsko, co przynieść może zwłaszcza na terenie Wołyńskim nieobliczalne szkody z punktu widzenia politycznego i narodowego. Palącą i nagłą sprawą jest natychmiastowe cofnięcie rozporządzeń D. O. E. Kowelskiego, ograniczających władze cywilne przyczem, co z całym naciskiem podkreślamy, administracja polityczna (do której w pierwszym rzędzie zaliczamy sprawy ruchu podróźnych, zebrań, zgromadzeń, i.t.d. powinna wyłącznie i li tylko należeć do Władz Zarządu Cywilnego Ziemi Wschodnich przy Nacz. Dow. Jako środek zaś do walki z elementami niepożądanymi i szkodliwymi jest między innymi natychmiastowe wzmocnienie władzy wykonawczej (żandarmerji, składającej się z ludzi fachowych i wyrobionych). Natomiast ujmowanie władzy cywilnej przez wojsko jest rzeczą szkodliwą bezwzględnie i prowadzącą w obecnych, w jakich Wołyn znajduje się warunkach, do katastrofy pod względem politycznym, narodowym i gospodarczym.

Ze względu na wywoływaną powyższymi zarządzeniami D. O. E. Kowelskim dezorganizacją sprawa jest niestety pilną.

Lublin, dn. 17 czerwca
1919 r.

Sekretarz

P. Marceyński

Prezes

Stanisław Stawicki

WOD. WOJSK POLSKICH
ADJUTANT GŁÓWNY

L. Dz. 1010/92 dnia 21/VI 1919 r.
załącz. Wydział